

2021-04-30

Diarienummer
401-2358-21

Kungsbacka kommun
samhallsbyggnadskontoret@kungsbacka.se

Granskningsyttrande enligt 3 kap 16 § Plan- och bygglagen över förslag till kommunomfattande översiktsplan för Kungsbacka kommun

Inledning

Granskningshandlingar Översiktsplan för Kungsbacka kommun har översänts till länsstyrelsen för yttrande. Länsstyrelsen har tidigare lämnat ett samrådsyttrande daterat 2020-09-01 (dnr 401-2815-20).

Länsstyrelsen ska under granskningstiden lämna ett granskningsyttrande över planförslaget. Länsstyrelsen ska i yttrandet enligt 3 kap. 16 § Plan- och bygglagen (PBL) enbart ange om:

- förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Enligt 3 kap 20 § PBL ska kommunen redovisa länsstyrelsens granskningsyttrande tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

2021-04-30

401-2358-21

Samlad bedömning

Översiktsplanen är den första digitala översiktsplanen i Halland. Den är strategisk och går inte in på en detaljerad nivå. I översiktsplanen föreslås att större delen av utvecklingen ska ske i de tre prioriterade utvecklingsorterna; Kungsbacka stad, Anneberg och Åsa. Länsstyrelsen menar att detta ger en tydlig riktning om hur kommunen vill växa i framtiden ur ett hållbarhetsperspektiv då bebyggelsen koncentreras till kollektivtrafikhärlägen där det redan finns ett utbud av service. Länsstyrelsen är även positiv till översiktsplanens koppling till de nationella målen där kommunen bryter ner förslaget och kopplar det till varje mål.

Sedan samrådet har miljökonsekvensbeskrivningen utvecklats med fördjupade resonemang och analyser. Även redovisningen av riksintressena har utvecklats och fått en mer framträdande roll. Men Länsstyrelsen saknar fortfarande en bedömning av påverkan på riksintresset enligt 4 kap 2 och 4§§ MB. Länsstyrelsen befarar även att riksintresse för naturvård enligt 3 kap MB samt riksintresse för Natura 2000 enligt 4 kap MB inte tillgodoses.

Vidare ser Länsstyrelsen en risk att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte följs för Kungsbackaån och Kungsbackafjorden.

Länsstyrelsen bedömer också att det saknas en övergripande och långsiktig riskbedömning för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade. Länsstyrelsen ser även att kommunen på ett tydligare sätt behöver identifiera geografiska områden där det finns risk för skador på den byggda miljön.

- Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen inte helt har tillgodosetts, se mer under avsnittet om riksintressen.
- Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås kan medverka till att MKN enligt 5 kap. MB inte följs, se mer under rubriken miljö kvalitetsnormer för vatten.
- Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner inte helt har samordnats på ett lämpligt sätt, se mer under rubriken mellankommunala frågor.
- Länsstyrelsen bedömer att bebyggelse och byggnadsverk kan bli olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion. Se mer under rubriken klimatanpassning.

2021-04-30

401-2358-21

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 3 kap. 16 § PBL

Riksintressen enligt 3 kap MB

Riksintresse naturvård (3 kap 6§ MB)

Kungsbackafjorden är av riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § MB. Länsstyrelsen bedömer att det finns risk att riksintresset för naturvård inte tillgodoses. Beskrivning och konsekvensbedömning i miljökonsekvensbeskrivningen avseende påverkan på Kungsbackafjorden belyser inte alla aspekter eller den sammanlagda effekten av den påverkan som kan bli konsekvensen av den föreslagna översiktsplanen och hur dessa tillsammans påverkar fjordens ekosystem.

Påverkansfaktorerna utöver dagvatten är många och Länsstyrelsens bedömning är att den sammanlagda påverkan från dessa riskerar att påtagligt skada de marina miljöerna i Kungsbackafjorden och indirekt även värdena i Rolfsån.

Riksintresse kulturmiljövård (3 kap 6§ MB)

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att uppmärksamma att riksintresseområdenas utbredning inte alltid stämmer överens med utbredningen av de områden som pekas ut i kommunens kulturmiljöprogram. Detta med bakgrund av att kommunen i översiktsplanen anger att ”i kulturmiljöprogrammet anges förhållningssätt för hantering av riksintressemiljöernas olika kulturvärden. Vid planläggning ska dessa förhållningssätt omsättas till skydds- och varsamhetsbestämmelser som ger ett juridiskt skydd.”

Det är också viktigt att uppmärksamma att även motiveringen till och uttrycket för riksintresseområdet ibland skiljer sig något åt innehållsmässigt om man jämför med motsvarande område i kulturmiljöprogrammet. Kommunen bör därför se över vad som gäller för det specifika riksintresseområdet. Naturligtvis kan kulturmiljöprogrammet ligga som ett grundläggande kunskapsunderlag i detta arbete.

Riksintresse kommunikationer (3 kap 8§ MB)

Det är fortfarande oklart hur kommunen kommer att säkerställa att den planerade utvecklingen inte påverkar riksintresse för kommunikationer på ett negativt sätt. Detta bör förtydligas i översiktsplanen. För mer information se yttrande från Trafikverket.

Riksintresse totalförsvaret (3 kap 9§ MB)

Kungsbacka berörs av följande riksintresse samt påverkansområden för totalförsvarets militära del: riksintresse i havet (sjöövningssområde), påverkansområde övrigt och påverkansområde för civil flygplats, Halmstad flygplats. Länsstyrelsen ser ett behov av att det tydliggörs i översiktsplanen vilket område som utgör vad samt vad områdena innebär. För mer information kring detta se yttrande från Forsvarsmakten.

2021-04-30

401-2358-21

Riksintressen enligt 4 kap MB

Riksintresse rörligt friluftsliv och högexploaterad kust (4 kap 1 och 2 §§ MB)

I översiktsplanen föreslås att Kungsbacka stad ska växa söderut vilket gör att stadens utbredning hamnar inom riksintresse enligt 4 kap MB. Länsstyrelsen anser att kommunen fortfarande inte har beskrivit hur utvecklingen av Kungsbacka stad kommer att påverka riksintresset för rörligt friluftsliv och högexploaterad kust enligt 4 kap 1 och 2 §§. Kommunen hänvisar till den kommande fördjupade översiktsplanen för Kungsbacka stad men Länsstyrelsen anser att detta ska beskrivas och bedömas i den kommuntäckande översiktsplanen. När det i översiktsplanen föreslås att över hälften av befolkningstillväxten ska kunna rymmas i Kungsbacka stad bör det finnas en bedömning av hur stadens utbredning påverkar riksintresset enligt 4 kap MB.

Natura 2000 (4 kap 8 § MB)

Länsstyrelsen anser att det finns risk för att riksintresset Natura 2000-området Kungsbackafjorden inte tillgodoses. Även värden i Natura 2000-området Rolfsån kan påverkas om vattenkvalitén i Kungsbackafjorden försämras.

Delar av inre Kungsbackafjorden, som är naturreservat och Natura 2000-område, pekas ut som utredningsområde för översvämning i översiktsplanen. Det saknas en bedömning av konsekvenserna för naturmiljön om översvämningsskydd anläggs i Natura 2000-området. Kommunen anger i översiktsplanen att de delar av riksintresset som ligger inom gränsen för Kungsbacka stads utvecklingsområde kommer att studeras närmare vid den fördjupade översiktsplanen. Länsstyrelsen anser att påverkan på Natura 2000-området Kungsbackafjorden behöver bedömas i den kommunövergripande översiktsplanen.

Förutom påverkan från eventuella översvämningsskydd så finns det också risk att Natura 2000-området påverkas negativt av bland annat en ökad mängd föroreningar från dagvattenutsläpp och ökad belastning av näringsämnen och organiskt material mm från reningsverk. Miljökonsekvensbeskrivningen belyser inte i tillräcklig omfattning alla de faktorer som kan påverka miljön i Kungsbackafjorden. Inte heller den sammanlagda effekten av dessa faktorer och konsekvenserna av en utbyggnad enligt föreslagen översiktsplan beskrivs i tillräcklig omfattning.

Länsstyrelsen anser inte att riktlinjerna i översiktsplanen är tillräckliga för att undvika negativ påverkan på Natura 2000-området Kungsbackafjorden och att de bör kompletteras så att de även innehåller prioritering av och hänsynstagande till värdefulla marina miljöer och naturvärden kopplade till vattenmiljöer.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen ser en risk att miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsterna Kungsbackaan (mynningen-Lillån) och inre Kungsbackafjorden inte kan följas. Gällande miljö kvalitetsnormer för yttre Kungsbackafjorden är det oklart om de riskerar att påverkas.

2021-04-30

401-2358-21

Kommunens bedömning är att konsekvenserna för vattenkvaliteten i Kungsbackaån och Kungsbackafjorden blir begränsade och man bedömer att planförslaget inte påverkar förutsättningarna att uppnå eller bibehålla god ekologisk och kemisk status i vattenförekomsterna. Länsstyrelsen anser inte att den bedömningen har motiverats i översiktsplanen.

Avsnittet om MKN för vatten (sidan 52–53) behöver utvecklas och det bör anges att miljökvalitetsnormerna är juridiskt bindande. Det bör också anges att det finns miljökvalitetsnormer även för kustvatten.

Mellankommunala frågor

Inom Marks kommun och på gränsen till Kungsbacka kommun ligger Årenäs Tostekulla lövskogars naturreservat, som även omfattas av Natura 2000. Naturreservatet för Sandsjöbacka omfattar områden inom både i Kungsbacka och Mölndals kommun. Som Länsstyrelsen påpekade i samrådet bör kommunen kommentera och beskriva eventuella konsekvenser för de skyddade områdena i de angränsande kommunerna.

På gränsen till Göteborgs kommun finns vattenförekomsten Askims fjord, Onsala kustvatten och Kräklingeområdet. Det framgår fortfarande inte hur MKN vatten ska följas ur en mellankommunal aspekt.

Vid länsgränsen finns förorenade områden på båda sidor om gränsen. Om föroreningen är av sådan art eller har en sådan lokalisering att den kan påverka kommunerna på båda sidor om gränsen så behöver frågan en mellankommunal samordning, vilket är lämpligt att ha ett tydligt resonemang kring i översiktsplanen.

Hälsa, miljö- och riskfaktorer

Klimatanpassning

Enligt 3 kap 5§ PBL ska kommunen redogöra för sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade. Hur sådana risker kan minska eller upphöra ska också framgå av översiktsplanen. Enligt lagkommentarerna till 3 kap 5 § PBL ska kommunens redovisning av sin syn på riskerna vara på en övergripande nivå. Bedömningen ska göras utifrån befintliga underlag och den bör anpassas till kommunens geografiska förutsättningar och bebyggelsestruktur. Med uttrycket klimatrelaterade avses att det ska vara fråga om översvämning, ras, skred och erosion som är en följd av processer som beror på klimatet, till exempel nederbörd eller höga vattenflöden.

En övergripande och långsiktig riskbedömning saknas fortfarande. Kommunen bör redogöra för hur riskerna kan minska eller upphöra och beskriva användning, utveckling och bevarande av den byggda miljön. Detta kan med fördel redovisas i kartan där områden som inte bör byggas ur ett risk- och säkerhetsperspektiv pekas ut. Om behov av fördjupade riskutredningar inom ett specifikt område behövs ska detta nämnas. Även vägar, järnvägar, anläggningar och vindkraftverk samt parker i anslutning till bebyggelse bör ingå i riskbedömningen.

2021-04-30

401-2358-21

Länsstyrelsen ser fortfarande inte att kommunen på ett tydligt sätt har identifierat geografiska områden där det finns risk för skador på den byggda miljön. Det är bra att kommunen lyfter Kungsbacka stad och Anneberg som riskområden för översvämning och skred men det finns fler riskområden som bör tas upp, exempelvis kustområdet. Det bör även finnas en tydlig prioritering av de olika riskområdena och de bör pekas ut i kartan. De platser där risken för skador är som störst bör prioriteras.

Vidare anser Länsstyrelsen att skrivningen under rubriken översvämning på sid 34 *För ett bostadshus kan man acceptera större översvämningsrisk än om det gäller ett sjukhus* är problematisk. En översvämningsrisk kan inte accepteras oavsett om det gäller sjukhus eller bostäder när det gäller nybyggnation. Enligt Boverkets tillsynsvägledning som Länsstyrelsen utgår ifrån bör ny sammanhållen bebyggelse, större riskobjekt eller bebyggelse med samhällsviktig verksamhet lokaliseras till områden som inte hotas av översvämning. Vidare behöver effekten av ett förändrat klimat under bebyggelsens förväntade livslängd beaktas.

Kungsbacka stad har identifierats som ett område med betydande översvämningsrisk där en riskhanteringsplan ska tas fram vilket är bra. Kommunen har även för avsikt att ta fram en översvämningsstrategi och en skyfallskartering. Länsstyrelsen anser att det hade varit lämpligt om dessa underlag tagits fram parallellt med den kommuntäckande översiktsplanen.

På Boverket finns mer information om vad som ska redovisas i ÖP när det gäller klimatanpassning; <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/nyheter-pa-pbl-kunskapsbanken/klimatanpassning-i-oversiktsplanen/>

Vattenförsörjning

Gällinge vattentäkt och Öjersbro vattentäkt ingår i den nuvarande vattenförsörjningen enligt Kungsbackas vattenförsörjningsplan uppdaterad 2020. Är dessa täkter av fortsatt betydelse för vattenförsörjningen i kommunen bör detta redovisas i översiktsplanen.

Radon

Översiktsplanen tar upp radon och elektromagnetiska fält men det saknas hänvisning till referenser och vägledningar. För mer information se yttrande från Strålsäkerhetsmyndigheten.

Ultraviolet strålning

Länsstyrelsen vill betona vikten av att man när man planerar barns utemiljöer tar hänsyn till ultraviolet strålning. Denna information saknas fortfarande i översiktsplanen då kommunen i samrådsredogörelsen hänvisar till detaljplaneringen. UV-strålning nämns inte alls i översiktsplanen. Det är viktigt att den miljö barnen vistas i innebär en variation vad gäller områden med sol och skugga. Barn är särskilt känsliga för ultraviolet strålning, exponering i barndomen anses spela en särskild roll för utvecklingen av hudcancer. De senaste tio åren har fallen av hudcancer ökat med nästan 60 procent och kustlänen är områden som är särskilt utsatta. För mer information se yttrande från Strålsäkerhetsmyndigheten.

2021-04-30

401-2358-21

Länsstyrelsen har sänt ärendet på remiss internt samt till SGU, Havs- och vattenmyndigheten, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Svenska kraftnät, Strålsäkerhetsmyndigheten, Försvarsmakten, Post- och telestyrelsen, Lantmäteriet, Trafikverket, SGI samt Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Erhållna remissvar har legat till grund för yttrandet och bifogas.

I handläggningen av detta ärende har länsrådet Jörgen Peters varit beslutande och planarkitekt Hanna Roxhage varit föredragande. Därutöver har länsarkitekt Cecilia Engström, beredskapshandläggare Jenny Jangefelt, klimatanpassningssamordnare Frida Sundh, länsantikvarie Emma Östlund och naturvårdshandläggare Björn Larsson deltagit.

Jörgen Peters

Hanna Roxhage

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

2021-04-30

401-2358-21

Bilagor*Inkomna yttranden från:*

SGU: 2358-21-3

Havs- och vattenmyndigheten: 2358-21-4

Sjöfartsverket: 2358-21-5

Skogsstyrelsen: 2358-21-6

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap: 2358-21-7

Svenska Kraftnät: 2358-21-8

Länsstyrelsen i Västra Götalands län: 2358-21-9

Strålsäkerhetsmyndigheten: 2358-21-10

Försvarsmakten: 2358-21-11

Post och telestyrelsen 2358-21-12

Lantmäteriet: 2358-21-13

Trafikverket: 2358-21-14

KopiaSGU: sgu@sgu.seHavs- och vattenmyndigheten: havochvatten@havochvatten.seSjöfartsverket: sjofartsverket@sjofartsverket.seSkogsstyrelsen: skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.seMyndigheten för samhällsskydd och beredskap: registrator@msb.seSvenska Kraftnät: registrator@svk.seStrålsäkerhetsmyndigheten: registrator@ssm.seFörsvarsmakten: exp-hkv@mil.sePost- och telestyrelsen: pts@pts.seLantmäteriet: registrator@lm.seTrafikverket: goteborg@trafikverket.seSGI: sgi@swedgeo.seLänsstyrelsen i Västra Götalands län: vastragotaland@lansstyrelsen.seBoverket (för kännedom): registraturen@boverket.se**Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter**Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.